

LIVSviktigt

TEMA TRO sid 6–9

Thérèse Eriksson

”Jag behöver inga
bevis som säkerhet”

Kyrkogården, minnena
och stillheten

Sid 3

Martin Modéus:

”Var tindrar ögon idag?”

Sid 10

3 Att sköta en grav
Många besöker en kyrkogård i allhelgonahelgen

5 Nya gravplatser i Mjölby

6 TEMA TRO
För mig är tro tillit
Thérèse Eriksson

10 "Vi är en folk-kyrka"
Biskop Martin Modéus

12 Städteamet
De håller rent i Guds hus

16 Allhelgonahelgen
Öppna kyrkor och kyrkogårdar

17 Vill du bli mentor?
Ett sätt att hjälpa

18 Höstaktiviteter

Redaktion

Ansvarig utgivare:
Fredrik Lennman, kyrkoherde
Folkungabygdens pastorat
Tel 0142-55 201
fredrik.lennman@svenskakyrkan.se

Redaktion:
Lisbeth Nilsson, informatör
0142-55 206
lisbeth.g.nilsson@svenskakyrkan.se
Lars-Åke Pettersson, redaktör
0703-35 45 68
lars-ake@pprd.se,
Annelie Sylvan, journalist
a@firmasyllvan.se

I redaktionsgruppen ingår också Eva Hellberg Boxholm, Mikael Leckström Skänninge, Gerhard Paping Ödeshög, Nina Lundborg Mjölby och Outi Laaksonen Mantorp

Tryck: Danagård Litho. Produktion och grafisk form:
Pettersson & Partners reklam och design AB, Mjölby 2018

Tid för eftertanke

Sommaren blev den varmaste i mannaminne. Gräsmattorna gulnade och björkar som stod illa till tappade bruna löv redan i slutet av juli. Bönderna misströstade när säden torkade bort och betet till djuren tog slut. Halvfulla hölador varslade för nödslakt under hösten. "Om bara det välsignade regnet kunde komma någon gång."

Den vanligtvis så efterlängtnade, sköna sommarvärmen började kännas hotfull. Torkan och värmen utmanade samhällets sammanhållning och resurser med gigantiska skogbränder. Ställt inför naturens krafter framstår vårt moderna samhälle som bräckligt under den högteknologiska ytan.

"Att vara kyrka är att leva i världen"

Vi lever här i Folkungabygden i den tryggaste av världar. Vi har mycket att vara tacksamma för, tak över huvudet och att inga katastrofer lurar bortom skogen. Den här sommaren gav oss dock en klimatvarning och väckte både frågor och farhågor inför framtiden.

Varje människa måste kämpa för att leva sitt liv på ett bra sätt, det finns ingen annan som gör jobbet. För att orka behöver man begripliga sammanhang, en tydlig idé om riktningen och en tro på att det faktiskt hjälper att anstränga sig. "Tro handlar om tillit", säger Thérèse Eriksson, som berättar om sin tro i den här tidningen. Hon får styrka och sammanhang genom sin kristna tro och gemenskapen i kyrkan.

Biskop Martin Modéus ger sin bild av

FREDRIK LENNMAN
KYRKOHERDE
FOLKUNGBYGDENS PASTORAT

vad kyrkan är idag på sidan 10; "Kyrkan är alla vi tillsammans, som är döpta. Att vara kyrka är att leva i världen. Kristet liv lever vi där vi är och går. Hemma, på jobbet, i familjen. För att stötta detta samlas vi i gemenskap i församlingen."

Det vill säga att vår kristna tro är med oss överallt och påverkar hur vi väljer att leva våra liv tillsammans.

Ett enkelt sätt att delta i livet i kyrkan är att gå på sopplunch. Hur det går till i Väderstad kan vi läsa på sidan 14.

Hösten är skördetid och vi samlar in naturens gåvor och räknar ihop och stämmer av. Tid för eftertanke och summering. Vi närmar oss också allhelgonahelgen och därför känns det rätt att ägna några sidor åt våra kyrkogårdar, både som plats för eftertanke och minnen men också som arbetsplats.

Det är många som bidrar till att göra besöken i våra lokaler trivsamma. Möt vårt duktiga städteam på sidan 12. Deras idoga arbete gör att våra kyrkor alltid är de vackra, rena, stillsamma rum som vi kan få vila i.

Välkommen till eftertanke och stillhet i kyrkan!

Fredrik Lennman

Vi behöver din medverkan

Tidningen Livsviktigt ska handla om viktiga frågor som rör livet och berör oss här i Folkungabygden. Skicka gärna förslag på artiklar till informatör Lisbeth Nilsson, Svenska kyrkan i Mjölby.

Har du andra funderingar angående tidningens innehåll så är du också välkommen att vända dig direkt till redaktören Lars-Åke Pettersson eller ansvarige utgivaren Fredrik Lennman. Kontaktuppgifter finns i redaktionsrutan här brevid.

Nästa nummer utkommer i mitten av december.

Folkungabygdens pastorat, Axel Träffs gata 4, 595 41 Mjölby, Tel 0142 -55 200. Kyrkogårdsförvaltningen 0142-55 210. www.svenskakyrkan.se/folkungabygden

Folkungabygdens pastorat består av svenska kyrkans församlingar i kommunerna Boxholm, Mjölby och Ödeshög

Att sköta om en grav och vårda ett minne

Susanne Yngwe är en av många som kommer att besöka en kyrkogård i allhelgonahelgen. Tillsammans med sin bror sköter hon om föräldrarnas grav på Mjölby kyrkogård.

"Livet och döden flätas samman på kyrkogården"

TEXT OCH FOTO: ANNELIE SYLVAN

När Susanne Yngwes pappa dog rasade hennes värld.

-Pappa var väldigt speciell för mig, säger hon.

Dagliga promenader till graven på Mjölby kyrkogård blev något konkret att hålla i när det var som tuffast.

Det har gått 17 år. Nu vilar även Susannes mamma på samma plats. Hon gick bort 2011.

– Det var cancern som tog dem båda, säger Susanne och skakar på huvudet.

Hon har med sig ett fång röda rosor. Pappa Stigs favoritblommor.

– Jag och min bror delar på ansvaret för skötseln av graven. Vi tar vartannat år så att det inte blir så betungande. Det här året är det han som håller ordning på planteringen. Men jag kommer ändå hit ganska ofta. Jag sätter ner mina blommor till vänster om stenen, då vet brorsan att det är jag som varit här.

Svårt för storhelger

– Pappa dog på morgonen och regnet öst ner. Jag vet att jag sade "nu gråter himlen". Jag minns alla detaljer från den där morgonen. Pappa dog i mina armar, på sjukhuset. Tiden efteråt var hemsk. Vi bodde i Mjölby då och jag gick en promenad varje dag och avslutade med att titta till graven. Det blev något att hålla i när allt rasat, säger hon.

Susanne var med även när mamma Dana dog.

– Hon blev liggande till sängs sina tre sista dagar och dog i sitt hem på nyårsafton. Både jag och min bror har svårt att fira nyår och storhelger. Sorgen färgar minnen, trots att det gått så många år.

En pratstund i solen

Mjölby kyrkogård har ännu i slutet av augusti då vi ses, en somrig trädgårdsskrud. Förmiddagen är rofylld. Stadens ljud på avstånd. Solen värmer. Susanne skiner upp och ropar hej till en kvinna med famnen

– Jag brukar gå hit ganska ofta, framför allt i samband med särskilda minnesdagar som mammas och pappas bröllopsdag, deras födelsedagar och dödsdagar, säger Susanne.

full av utbrunna gravljus och tre pigga hundar i koppel. Det är Maria Elfving, som just tittat till sin pappas grav, strax intill. Marias pappa jobbade på samma arbetsplats som Susanne en gång i tiden. Livet och döden flätas samman på kyrkogården.

– Här uppe ligger farmor och farfar. Och kompisar som hamnat här alldeles för tidigt, säger Maria och pekar åt olika håll.

Nybliven farmor

Vänlighet är ett rådande tillstånd på en kyrkogård. Vi som möts över gravars grön-

ska och ljuslyktors sken har varit med om det smärtsamma. Vi vet. Möter varandra med en blick, en hälsning. Ibland några ord vid vattenkranen och vasarna. Genom årstiderna. År efter år.

Susanne går mot parkeringen. En ekorre korsar hennes väg och försvinner upp i en tall.

– Jag har blivit farmor. Det är så roligt. Mitt barnbarn är ett år nu. Sorgen lättar när en ny generation föds, säger hon.

Bänken på nya askgravplatsen har ett ryggstöd som kan fällas åt olika håll, beroende på om besökaren vill titta inåt kyrkogården eller ut över Mjölby stad. Nöjda med platsens iordningställande är: Tomas Christell, Stefan Weinerhall och Fredrik Lindh.

Ny askgravplats med utsikt

En ny askgravplats har anlagts på Mjölby kyrkogård.

– Haga, som den heter, ligger i anslutning till en befintlig trädgårdsdamm med fin utsikt över staden och Mjölby kyrka, säger områdesansvariga Stefan Weinerhall.

Den första askgravplatsen anlades 2005 och är snart helt utnyttjad. En gravrätt på en askgravplats är en halv kvadratmeter stor och har plats för två urnor.

– En sådan gravrätt är helt skötselfri för de efterlevande i 25 år. Alla gravste-

nar har samma utformning och kyrkogårdsförvaltningen planterar och sköter perennerna vid gravarna. Men anhöriga har möjlighet att gå till graven och sätta blommor och ljuslyktor när de vill, säger Stefan.

Efterfrågan på både askgravplatser och minneslundar ökar.

– Jag tror det har att göra med att människor allt oftare bor och arbetar någon annanstans än på uppväxtorten. Det blir svårt att ha skötselansvar för en grav långt bort, säger Stefan.

Stenarna på den nya askgravplatsen består av återanvända gravstenar.

– Förr gick bortplockade gravstenar till stenkross och en ny importerad sten köptes in. Nu slipar vi om dem och skär till dem i nytt format. Vi vill inte göra oss av med stenar i onödan och kan tänka oss att ta ett steg till i återbrukstanken. I framtiden hoppas vi kunna erbjuda gravstenar i äldre modeller, där bara inskriptionen behöver göras om.

Fotnot: 2017 hade Folkungabygdens pastorat 63 gravsättningar med kista, 232 gravsättningar med urna och 134 gravsättningar i minneslund.

Varför skapas ett muslimskt gravkvarter på Mjölby kyrkogård?

– Människor som bekänner sig till islam har speciella önskemål i samband med begravningar. Exempelvis vill de begravas bland trosfränder och placeras i graven med blicken riktad mot Mecka. Detta och andra speciella omständigheter kan vi nu lättare tillmötesgå genom ett särskilt avdelat gravkvarter för dem, säger Stefan Weinerhall, områdesansvarig för Mjölby kyrkogård.

Inte alltid kista

Traditionen bland muslimer kan se lite olika ut, men Stefan nämner några exempel på olika begravningsseder:

De anhöriga tvättar den döde själva, och lindar denne i ett tyg. Kista används inte alltid. Önskan är att den döde ska komma i jorden inom 48 timmar. De anhöriga vill gärna vara med och bokstavligen placera den döde i graven, som ska vara grävd i jord som inte använts som gravplats tidigare. Den dödes ansikte vänds mot Mecka. Träskivor läggs snett över den döde, varpå graven fylls igen med råge så att det bildas en jordhög på gravplatsen.

– Vi kan tillmötesgå de flesta önskemål så länge arbetsmiljölagen följs för våra medarbetare, säger Stefan.

Plats för 150

Tidigare har kyrkogårdsförvaltningen skapat enskilda muslimska gravar på kyrkogården i Mjölby eller hänvisat till Motala, Linköping och Tranås, som har etablerade gravkvarter för muslimer.

– Eftersom efterfrågan på muslimska begravningar ökar tar vi vårt ansvar och skapar något hållbart. Det nya gravkvarteret har plats för 150 gravar och gravplatserna är planlagda så att de ligger i rätt riktning. Kvarteret, som är det första i sitt slag i pastoratet, tas i bruk under hösten, säger Stefan.

Fotnot:

Svenska kyrkan har uppdraget från staten att se till att det finns tillräckligt antal gravplatser och även tillhandahålla särskilda gravplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund.

Entreprenör Thérèse Eriksson, 36 år:

”För mig är tro tillit”

TEXT: ANNELIE SYLVAN
FOTO: ZANDRA ERIKSHED

*”Jag tycker om
det ideella engage-
manget. Kyrkan är
som ett växthus för
människor.”*

Vad är tro?

– **Det finns missuppfattningar kring tro, att Guds existens är något som måste bevisas. För mig är tro tillit. Jag behöver inte en sju kilometer lång ekvation som säkerhet för min tro. Gudsbevis kan vara spännande men min tro står inte och faller med sådana bevis.**

Thérèse Eriksson är 36 år och egen företagare. Hon bor med man och ettårig dotter i Mjölby sedan fem år. Hon är en "aktiv" medlem inom Svenska kyrkan med engagemang i församlingsråd och kyrkokör med en pågående prästutbildning i bagaget jämte en examen i beteendevetenskap.

Hon föreläser om självskadebeteende och har skrivit två fackböcker i ämnet. Hon leder skrivarkurser och filar just nu på sin första roman.

Köper inte allt

Första upplevelsen av Gud hade Thérèse som barn, vid tio års ålder.

– Det var på ett läger, vi sjöng en lovsång. Jag fick en stark känsla som jag inte kunde sätta ord på, känslan av att det fanns något mer. Med åren växte känslan. Jag sökte mig till olika samfund och hittade till slut min hemvist i Svenska kyrkan. Där föll bitarna på plats och jag trivdes i Svenska kyrkans värld och med dess trosgrund, berättar hon.

Köper du "konceptet" rakt av, med allt som står i bibeln?

– Nej, nej. Det är viktigt att komma ihåg att tolkningarna av Gud är människors tolkningar. Man måste hela tiden fråga sig "Vad är Gud och vad är mänskiska?" Jag ifrågasätter ständigt. Jag var en jobbig konfirmand, utbrister Thérèse och fortsätter:

– Visst, bibeln är svår att förhålla sig till bitvis, men jag tänker att den är skriven i en helt annan tid, i ett helt annat sammanhang än vår verklighet. Jag utgår från att Gud har skapat alla människor till sin avbild och det är rastret som jag hela tiden ser min tro igenom. Och Gud är kärleksfull. Inte bara mot vissa, utan mot alla människor.

Tappar uppkopplingen ibland

Relationen till Gud är lite som vilken relation som helst, menar Thérèse. Den måste hållas levande, för att inte tappas bort mellan nattvak, jobb och inköpslistor.

– Jag har sällan tvivlat på Guds existens, möjligen i tonåren. Däremot kan jag uppleva distans till Gud ibland. Livet snurrar på och jag tappar uppkopplingen stundtals.

Min tro är beroende av en viss rytm i vardagen, där gudstjänsten på söndagen och vardagsmässorna och lovsången ingår. Ibland kan det kännas motigt och jag får sparka iväg mig själv till kyrkan – jag vet ju att jag mår så bra av det! Som ett gym, säger hon.

Själva gudstjänstformen, som hon upplevde som högrastande och "urtråkig" i tonåren, uppskattar hon idag.

"Jag tappar uppkopplingen stundtals"

Trons små gester.

– Jag bär Frälsarkransen runt handleden och ofta mitt kors runt halsen. Ett slags mission i vardagen, säger Thérèse.

– Jag behöver inte tänka så mycket, jag får vila i gudstjänstens form med sina ibland mycket gamla inslag. Samtidigt förnyas gudstjänsten och det finns stor mångfald lokalt. Men jag tycker inte att man enbart ska förenkla. Det gäller också att hitta insteg så att människor kan ta gudstjänstformen till sig. Kanske behövs tid för att hitta in, och när man väl gör det då är det en form som bär.

"...är DU troende...?"

Att prata om sin tro upplever många som

genant. Varför är det så?

– Svenskar är extremt privata i sin tro. Samtidigt är vi ett extremt icke-religiöst folk, vi lägger stor vikt vid rätten att välja bort all religion och vi upphöjer vårt ställningstagande till norm. Vilket är van-sinnigt eftersom människor ÄR religiösa över hela världen!

Har du fått stå till svars för att du är troende någon gång?

– Inte nu men när jag var yngre. Som troende kunde man bli lite förlöjligad "jaha, är du en av de där små stollarna...tror du på tomten också...?" Andra gånger möttes jag av förvåning. "Jaha, är DU troende!? Det märks inte alls..." menat som en komplimang.

Thérèse upplever också att människor i allmänhet – media i synnerhet – har dålig kunskap om Svenska kyrkan. Gamla bilder lever kvar som inte har med dagens kyrka i förändring att göra.

– Svenska kyrkan är progressiv på många sätt! Vi har som bekant en kvinnlig ärkebiskop, medan vårt statsskick ännu inte har haft en kvinnlig statsminister. Kyrkan har ett helt annat tilltal idag och det finns många vägar in i kyrkan förutom gudstjänsten.

Engagemang en väg in

Människor söker en färdkompass, en riktning i livet, något att hålla i när livet gungar. En övertygelse. Intresset för andlighet växer i Sverige. Hur kan Svenska kyrkan bli bättre på att fånga upp detta?

– Inte för kvantitetens skull i sig, men om vi tror att människor skulle ha glädje av att komma till oss borde vi vilja ha fler människor i kyrkan. Någon universallösning på hur det ska gå till har jag inte. Men jag tänker att vi har haft en epok då mycket av arbetet inom kyrkan utförts av anställda. Även om det har fungerat bra, har det fräntagit gemene man känslan av att "jag är kyrka" och gjort istället högre. Man väntar på att kyrkan ska bjuda in, istället för att ta initiativet själv, säger Thérèse.

Kanske borde kyrkan snegla lite mer på hur andra samfund jobbar, där verksamheten i högre grad bygger på ideella insatser, funderar hon. ■

Fotnot:

Antje Jackelén innehar sedan 2014 Svenska kyrkans högsta ämbete, som ärkebiskop.

A woman with long brown hair, wearing a black top, black pants, and a grey cardigan, stands on a paved path. She is looking towards a stone bridge with three arches that spans a river. The background is filled with lush green trees and a cloudy sky. A large weeping willow tree is on the right side of the frame.

*”Det finns miss-
uppfattningar om tro,
att Guds existens
är något som måste
bevisas.”*

Kort om Thérèse Eriksson

Har skrivit böckerna "Slutstation rätts-psyk" och "Möt mig som jag är" och reser nu runt för att föreläsa om självskadebeteende med fokus på patientens perspektiv i vården. Thérèse berättar om livet som troende, företagare, författare, föreläsare och mamma på Instagram-kontot Tankestormar.

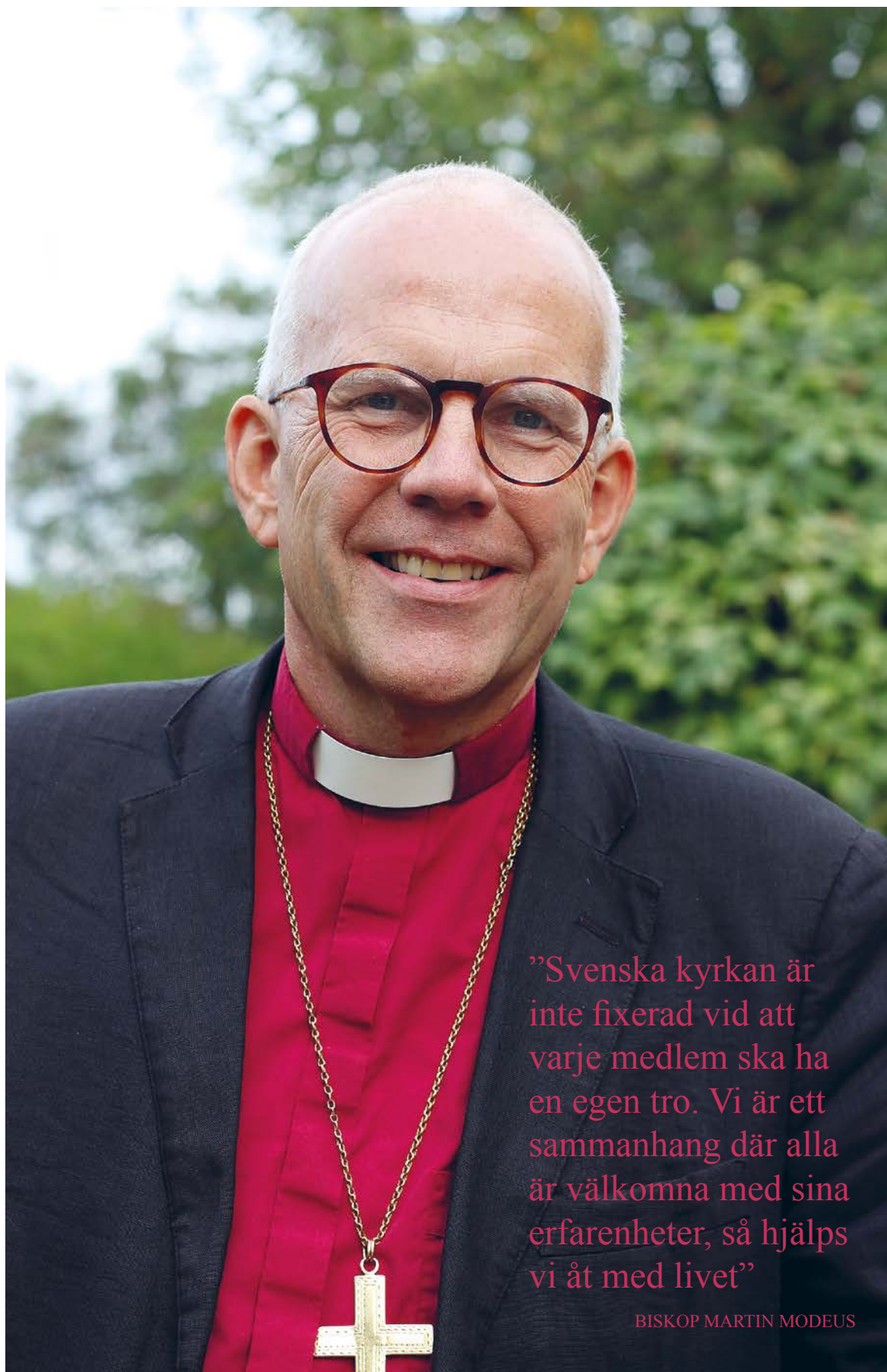
Familj: Maken Mattias, som arbetar som präst i Tranås, och ettåriga dottern Alice.

Bor: Centralt i Mjölby

Intressen: Musik, sång och fotografering.

Om måndagar: "Det är min stående arbetsdag eftersom min man är ledig från sitt jobb då och tar hand om Alice. I övrigt försöker jag arbeta när det är möj-

ligt, med en ettåring omkring mig, vilket kan bli lite oregelbundet! Jag brukar sitta på biblioteket i Mjölby, ibland åker jag in till biblioteket i Linköping. Är just nu mitt uppe i slutförandet av min första roman och har fått väldigt peppande respons från mina testläsare."

”Svenska kyrkan är inte fixerad vid att varje medlem ska ha en egen tro. Vi är ett sammanhang där alla är välkomna med sina erfarenheter, så hjälps vi åt med livet”

BISKOP MARTIN MODEUS

Biskop Martin Modéus:

”Vi är en folkkyrka”

För vem finns kyrkan i framtiden?

Vi ställde frågan till Martin Modéus, biskop i Linköpings stift. Det blev ett samtal om en kyrka i förändring där krampen inför vikande medlemstal börjar släppa och ge plats för en mer avslappnad och hoppfull attityd.

TEXT & FOTO: ANNELIE SYLVAN

– Det viktiga är inte antalet medlemmar utan att vi tar vara på energin och glöden där den finns, lokalt ute i församlingarna. Att vi lyfter det vi redan har, som är gott. Vi har blivit alltför vana vid att titta på de 100 tomma platserna i kyrkan istället för att se på de tio där det sitter folk, säger han.

Sedan Svenska kyrkan skildes från staten år 2000 har medlemstalet minskat för varje år. I media har bilden tecknats av en kyrka i brant utförsbacke. Det har blivit till en sanning och ett självplågeri i kyrkans egna led, säger Martin som dock allt oftare möter en spirande längtan och optimism ute i församlingarna. Inte minst i Folkungabygdens pastorat, som han visiterade i våras.

Svenska kyrkan har fortfarande cirka sex miljoner medlemmar, vilket är 60 procent av befolkningen.

– Kyrkan är inte den organisation i samhället som lägger ner mest. Tvärtom! Överallt ute i samhället kan vi se att posten, affären och skolan är borta – men kyrkan är kvar, säger han.

Medlem och kund?

Vad innebär egentligen begreppet ”att vara kyrka”?

– En vanlig föreställning är att kyrkan är en organisation som producerar bra verksamhet som man ibland behöver. Som medlem ligger det snubblande nära att

uppfatta sig som kund. Men kyrkan är ju alla vi tillsammans, som är döpta. Att vara kyrka är att leva i världen. Kristet liv lever vi där vi är och går. Hemma, på jobbet, i familjen. För att stötta detta samlas vi i gemenskap i församlingen.

Ta vara på energin

I ditt herdabrev ”Levande tillsammans med Kristus” beskriver du det förändringsarbete som behöver göras och som kyrkan delvis är inne i, i sju rörelser. Bland annat talar du om möjligheterna i mångfald. Hur ett litet men starkt engagemang lokalt, kan väga upp glesnande besök i kyrkbänkarna.

– Man måste se varje församling för sig. I det lokala finns alltid något att ta tag i. Var finns energin och var tindrar ögon idag? Vi får inte fastna i gamla bilder av hur en gudstjänst eller en högmässa ska gå till. Det behöver inte vara så stort. Och det måste inte göras på samma sätt som det alltid gjorts eller se likadant ut överallt.

Olika åldrar tillsammans

Hur håller man kvar de ungas engagemang i kyrkan?

– Barn- och ungdomsverksamheten i kyrkan är fantastiskt bra, men efter 20-års åldern tar grupperna slut. En stor del av våra problem ställer vi till med själva! Vi behöver skapa miljöer där människor kan mötas över generationsgränserna, vid sidan av de andra grupperna. Det är egentligen inget konstigt och vi vet ju

redan hur man gör, till exempel varje gång vi har en släktfest hemma. Detta är nog en av de viktigaste frågorna för Svenska kyrkan inför framtiden. Jag är kanske en obotlig optimist men jag ser en rörelse som är på gång.

Hjälpas åt med livet

Många medlemmar i Svenska kyrkan är inte ”troende” men sympatiserar med kyrkans verksamhet och värdegrund. Hur ser du på det?

– Svenska kyrkan är inte fixerad vid att varje medlem ska ha en egen tro. Vi är ett sammanhang där alla är välkomna med sina erfarenheter, så hjälps vi åt med livet. Vi är en folkkyrka, vilket inte betyder att vår kyrka ska ha hela folket som medlemmar, däremot har kyrkan ett ärende åt hela folket – att ge Guds kärlek. Även till dem som inte har en egen tro. I en annan intervju uttryckte jag det som att ”tron är kyrkans tak, där jag får gå in och ta skydd”.

Viktig roll lokalt

I sitt visitationstal till Folkungabygdens pastorat i maj lyfte Martin fram kyrkans roll när det gäller att göra en insats i områden som präglas av främlingsfientlighet.

– En anledning till att vi som organisation har en möjlighet att påverka sådana destruktiva krafter är att vi även finns i periferin, på ställen där andra organisationer inte längre är synliga. Det är oerhört viktigt att vi inte lägger ner och drar oss tillbaka från de lokala sammanhangen, vare sig det handlar om landsbygdens byar eller förortens bostadsområden. Vi behöver finnas där, bygga gemenskap, bygga tillit, visa på vinsterna med att sträcka ut en hand, framhåller han. ■

Fakta Martin Modéus

Bor: Biskopsgården, Linköping

Familj: Hustrun Marianne, tillsammans har de fem barn från tidigare äktenskap.

Prästvigd: 1986, Växjö stift.

Tillträdde 2011 som den 64:e biskopen i Linköpings stift. 2016 gav han ut sitt herdabrev, vilket är den skrift som en biskop skriver efter sitt tillträde, riktat till präster, diakoner, anställda och förtroendevalda i stiftet.

Titeln på hans herdabrev är ”Levande tillsammans med Kristus” och berättar om vad det innebär att vara kyrka i vår tid och hur kyrkan kan förändras, med utgångspunkt från sju rörelser.

Teamet som ser detaljerna och helheten

Varsamma händer i kulturhistoriska lokaler

*”Vårt jobb är på
något sätt grunden
för trivseln i
lokalerna”*

Pastoratet förfogar över 34 kyrkor, 18 församlingshem, åtta gravkapell, ekonomibyggnader, kontor, personalbodar, bårhus...

Och allt ska städas!

TEXT & FOTO: ANNELIE SYLVAN

Har du funderat på hur det går till att städa en kyrka någon gång? Vi pratar om generösa mängder kvadratmeter, extremt högt i tak och en inredning som bär på ovärderlig kulturhistoria.

– Första gången jag kom till Vårfrukyrkan med min städutrustning kände jag mig väldigt liten, medger Maria Granath-Persson, som ingår i Folkungabygdens pastorats mobila städenhet.

Hon överväldigades av kyrkans rymd, alla detaljer och stengolvens djupa reliefer. Men nu rör hon sig vant som i sitt eget vardagsrum, med dammvippan i beredskap.

– Jag tycker om att städa våra kyrkor – och det är vi många i teamet som gör, säger hon och plockar upp ett granbarr som gömt sig kvar i en djup ficka i stengolvet.

Att få upp smuts och damm från ett så ojämnt underlag är inte lätt. Maria använder ofta en enkel sopborste.

Ömtåliga målningar

Kollegan Sandra, som är städledare för de totalt elva lokalvårdarna, betonar att det krävs specialkunskaper för att klara så varierad städning som ett pastorat innebär, med allt från lektrum till bårhus.

– Våra medarbetare har denna kunskap! Det vore katastrofalt att damma med mirakelduk över ömtåliga kyrkomålningar eller ställa en stege mot en flera hundra år gammal altartavla till exempel. Färgflagor och guldbeläggningar kan lossna. Ibland får man helt enkelt låta bli att beröra ytorna, säger hon.

– Det bästa kan vara att försiktigt blåsa bort dammet, inflikar Maria.

Möten över moppen

Förr skulle lokalvårdare smyga omkring på skolor och arbetsplatser och göra sitt jobb i gryning eller sent på kvällen. Något som "tack och lov" har förändrats, utbrister

Sandra som tycker det är viktigt att medarbetarna syns ute i verksamheten.

– Vårt jobb är på något sätt grunden för trivseln i lokalerna. Vad skulle hända om vi inte städade pastoratets 108 toaletter på en vecka, undrar hon.

Få medarbetare har en så "närgången" och praktisk erfarenhet av pastoratets alla utrymmen som städteamet.

– Vi stirrar inte bara på våra arbetsuppgifter. Ibland upptäcker vi saker som kan förbättras i lokalerna, exempelvis lampor och belysning eller liknande. Vi försöker också ta på oss besökarnas glasögon och fråga oss hur de upplever lokalerna, säger Sandra.

Det bästa med jobbet?

– Vi träffar så många härliga människor under våra städpass, både besökare och annan personal. Jag pratar gärna lite med besökare medan jag moppar ett golv. Och vi får höra att vi gör ett bra jobb och att det blir så fint. Jag går aldrig till jobbet med tungt hjärta, säger Maria.

Ewa Arespång är lokalvårdare i Boxholm.

Barbro Larsson och Helena Vanhainen som ingår i den mobila enheten.

Gunilla Björn (även församlingssvård) och Pia Lago (även vaktmästare) i Ödeshög.

FOTO: SANDRA HELLBERG ERIKSSON

FOTO: SANDRA HELLBERG ERIKSSON

Lars Andersson, Peter Åsberg, Peter Oscarsson och Helene Nilsson i Väderstad/Mjölby som allihop även är vaktmästare.

FOTO: SANDRA HELLBERG ERIKSSON

Maria och Sandra trivs med sitt omväxlande jobb. – Ena dagen städar vi ett församlingshem, nästa dag ett bårhus och en kyrka från 1100-talet...

Kyrkomusiker Marcus Johansson och Irène Karlsson diskuterar instrumentet psalmodikon.

Kari Klofsten brukar baka den goda kakan till kaffet.

Orvar Klofsten och prästen Mikael Leckström agerar ljudtekniker.

Tangotoner och soppa i Väderstad

TEXT & FOTO: ANNELIE SYLVAN

Dukade bord med färgstarka arrangemang av höstens frukter. Doft av squashesoppa och bröd. Lunchens deltagare bänkar sig, uppvärmda av kyrkomusikern Marcus Johanssons tango på orgel i Väderstad kyrka en stund tidigare.

Var fjortonde dag är det lunchmusik med Marcus och därefter soppa i församlingshemmet.

En social samvaro som man ser fram emot, säger Alice Andersson med eftertryck när hon köar till soppan.

– I TV och radio pratas det bara om en massa hemskheter. Man behöver komma iväg och träffa lite bekanta, ha trevligt – och få skratta, säger hon.

– Marcus musik vill jag inte missa. Jag besöker gärna olika kyrkor, många gånger är det musiken som lockar, säger en herre vid namn Lennart Kall.

När alla övriga försett sig tar även kökets kreatörer för sig. Det är Ebba Nyström och Kristina Andersson som brukar koka soppan, för dagen en krämig squashesoppa med bacon, medan Kari Klofsten rör ihop något gott till kaffet.

Prästen Mikael Leckström sitter inte stilla många minuter, vilket kan ha att göra med de två pigga barnbarnen som fått följa med honom till jobbet, när barnomsorgen har studiedag. Till kaffet visas en film där Marcus demonstrerar det udda instrumentet psalmodikon, vars strängvibrationer får de församlade att än mer uppskatta orgelns tongångar.

Soppluncherna är populära och lockar ofta uppåt 25 perso-

Lennart Kall och Alice Andersson ser fram emot soppluncherna varannan torsdag.

ner, säger Mikael. Runt särskilda högtider laddar matlaget för dubbelt så många besökare.

– Då dukar vi upp alla bord i salen och alla platser går åt, berättar Kari.

Hur har du märkt av sammanläggningen till storpastorat?

I förra numret gjorde vi en summering av arbetet med att ta fram en ny organisation, Folkungabygdens pastorat, där fem små pastorat har blivit ett stort från och med 2014.

Vi ställde ovanstående fråga till några lunchdeltagare i Väderstad.

Lennart Kall:

– Jag har förstås noterat förändringen men jag tycker inte att den märkts av så mycket. Jag uppskattar att gå i kyrkan när jag kan. Inte bara i Väderstad utan även i Svanshals och andra kyrkor. Framför allt finns mycket fin musik att ta del av.

Iréne Karlsson:

– Eftersom jag sitter i församlingsrådet har jag i högsta grad ”märkt av den”. Effekten av sammanläggningen tycker jag har varit positiv här i Väderstad med större samverkan med Skänninge församling. Samarbetet fungerar bra.

Kari Klofsten:

– Inför sammanläggningen fanns en del frågor. Men det har lagt sig. Jag tycker vi har fått bättre kontakt med Skänninge församling. Prästerna där kommer ofta hit och vi har även blivit mer bekanta med församlingsmedlemmarna i Skänninge. Vi känner igen varandra. Jag och min man Orvar är kyrkvärddar och även engagerade på andra sätt i kyrklivet.

Ljus i mörker på våra kyrkogårdar

TEXT: ANNELIE SYLVAN

Sorg och saknad i våra hjärtan syns sällan utanpå. Men i allhelgonahelgen samlas vi på kyrkogårdarna för att tända ljus tillsammans och minnas dem som inte längre finns.

Intresset för att besöka kyrkogårdarna i allhelgonahelgen har ökat kraftigt under senare år, säger Stefan Weinerhall, områdesansvarig för kyrkogårdarna i Mjölby/Väderstad och Sya/Västra Harg.

– Det hålls en friluftsgudstjänst vid Ceremoniplatsen här på Mjölby kyrkogård, som brukar samla runt 300 personer. Allhelgona är lite av en hemvändarhelg märker vi. Många träffar gamla vänner och bekanta här på kyrkogården. Det uppstår en speciell och fin stämning. Den som vill kan lyssna på levande musik i kapellet och ta en fika som serveras av ideella krafter. Att gå runt här i skymningen och se alla tända ljus är en mäktig upplevelse, säger han.

För Stefan och hans kollegor är allhelgonahelgen lite som ett öppet hus.

– Vi vill att kyrkogårdsmiljön ska se så städad och snygg ut som möjligt. Alla gångar finkrattas till exempel. Ja, det är

mycket som ska fixas veckan innan, eftersom det också är våra säsongsarbeters sista vecka före vinteruppehållet. Årstiden rår vi dock inte på. Vi för en ojämn kamp mot alla fallande löv, säger han.

I samband med den här helgen passar kyrkogårdsförvaltningen på att efterlysa gravrättsinnehavare.

– Då skyltar vi upp gravar där vi saknar kontaktperson i hopp om att någon ska höra av sig. Det är inte ovanligt att vi får napp, även om det kan dröja några år.

Alla helgons dag och Alla själars dag

Allhelgonahelgen omfattas av Alla helgons dag på lördagen följt av Alla själars dag på söndagen.

Alla helgons dag infaller alltid lördagen mellan den 31 oktober och den 6 november. Sedan 1953 är detta en allmän helgdag.

Seden att uppmärksamma helgon och martyrer på särskilda dagar har funnits länge inom kristendomen. Alla helgons dag uppstod som en samlingsdag för alla helgon som inte fått en egen dag i kalendern, redan på 800-talet.

Alla helgons dag fokuserar historiskt på minnet av helgonen som förebilder, medan Alla själars dag handlar om att hedra minnet av närstående döda. Tanken är att dagarna hör ihop, när vi påminns om helgonens liv ska vi också tänka på våra nära som gått före oss.

Ljus kring juletid förr

Seden att tända ljus i allhelgonatid har en koppling så långt bak som till förkristen tid. Man trodde då att de döda behövde vägledas med ljus och eldar, för att hitta hem när sommaren övergick i vinter. Men vår moderna tradition att tända ljus och smycka gravar växte fram i slutet av 1800-talet och då främst kring juletid. Det var först efter andra världskriget som vi började tända gravljus kring allhelgona, inspirerade av katolska länder i Europa.

Allhelgonahelgen i kyrkan

Under helgen är det öppet i de flesta kyrkor. Det bjuds på kaffe, musik och ges tillfälle till samtal. I många av kyrkorna firas också minnesgudstjänster/andakter som präglas av stillhet, bön och ljusständning.

På kyrkogårdarna i Boxholm, Mjölby, Skänninge och Ödeshög finns personal som kan svara på frågor om gravar, skötsel mm.

Se annons i Östgöta Correspondenten och hemsidan för tider för minnesgudstjänster och öppna kyrkor.

AKTIVITETER OCH EVENEMANG

Mentorskap – ett stöd på väg in i arbetslivet

TEXT OCH FOTO: L-Å PETTERSSON

– Att stå på den svages sida är alltid kyrkans uppdrag. Kyrkan engagerar sig för att det är rätt att göra det, säger församlingsherden i Folkungabygdens pastorat Olof Söderberg.

Den 24 oktober blir det tillväxtdag på Norrgårdens utbildningscenter. Mjölby kommun, Swedbank, Företagscentrum, Arbetsförmedlingen och Svenska kyrkan ska tillsammans starta ett arbetsmarknadsprojekt som kallas 100 mentorer.

– Kyrkan är en del av samhället och vi finns här för att hjälpa människor till ett bra liv, säger Olof Söderberg. Det här är ett sådant projekt som vi kan och vill stödja.

Projektanställd

Stefan Sandell är projektanställd i församlingen för att driva integrationsprojekt. Pengarna kommer från stiftet och verksamheten konkurrerar varken med gudstjänster eller diakoni.

– Vi ska visa att människor är välkomna in i gemenskapen. Jag ska ju egentligen göra mig överflödig – mycket av det jag gör ska integreras i kyrkans ordinarie arbete, säger Stefan.

Att hjälpa dem som står utanför arbetsmarknaden att få in en fot ligger helt i linje med Stefans uppdrag.

– Jobb ger livskvalitet. Det finns ett egenvärde i att ha en uppgift och en egen ekonomi. Det går att komma vidare om man bara får chansen.

Tag chansen och bli mentor. Stefan Sandell uppmanar alla med yrkes- och livserfarenhet att någon gång prova på att vara ett stöd för en annan person.

Mentorskap

Projektet 100 mentorer bygger på att erbjuda 100 adepter som står utanför arbetsmarknaden en mentor med livserfarenhet och kontaktnät. Det handlar om cirka sex träffar under sex månader från november till april då mentorerna tar sig tid några timmar för att möta sin adept.

– Vi säger inte att detta nödvändigtvis ska ge ett jobb men det ger adepten en kontakt med arbetslivet och ytterligare möjlighet att förstå samhällets funktioner och villkor.

Vilka kan bli mentorer?

– Alla som tycker om och är nyfikna på människor. De som vill bidra med sin erfarenhet för att hjälpa någon vidare i livet. Det är alltså ingen nackdel att du har många år med dig – tvärtom, men det är bra att ha ett aktivt kontaktnät. De som prövat tycker oftast att mentorskap är mycket spännande och givande, säger Stefan.

Intresserad? Kontakta Stefan Sandell stefan.sandell@svenskakyrkan.se

Kan du ge av din tid till en medmänniska?

Då kan du bli en av 100 mentorer i Mjölby kommun

Intresserad?

Kontakta Stefan Sandell
stefan.sandell@svenskakyrkan.se

Ett samarbete mellan Svenska kyrkan, Swedbank, Arbetsförmedlingen, Företagscentrum, och Mjölby kommun.

AKTIVITETER OCH EVENEMANG

Musikcafé och sopp-lunch i Kyrkans Hus i Mantorp

Musikcafé

Tisdag den 30 oktober kl 14.00

Gummebandet med Sture - sjung med oss

Sopplunch

Torsdag 18 oktober

11.40 **Lunchvila i Mariasalen** med musik och betraktelse

12.00 **Sopplunch**, kaffe och kaka, 40 kr

En kväll med Erik Wiman

Boxholms kyrka

21/10 kl 17.00

Erik Wiman, journalist på Aftonbladet, berättar om världens oroshärdar.

Det blir också sång och musik med Ekeby-Prismakören, Anders Nyström och Nils-Peter Vaggelyr.

Harald Høidahl till Mjölby

26-27 januari 2019

Ekumenisk fördjupningskonferens

För tredje gången samlas alla samfunden kring gudstjänster med mycket sång och musik i Mjölby kyrka. Kom med och sjung i den gemensamma kören.

Helgens gäst är Harald Høidahl från Fredrikstad i Norge. Harald är sångare, musiker och låtskrivare. Han jobbar som musiklärare och driver utöver det Gamlebyen Musikskole i Fredrikstad. Han har tillsammans med sin svenska Sara tre barn och ser nu fram emot att komma till Östergötland.

Välkommen att vara med och sjunga tillsammans med Harald och hans musiker under ekumeniska helgen. Gemensamma övningar två söndagar i januari, 13 och 20 jan kl 14-16

Anmäl dig till kören redan nu genom att kontakta Annette Strand på tel 0142-82715 eller mail annette.strand@svenskakyrkan.se.

AKTIVITETER OCH EVENEMANG

Vill du vara med och sjunga i ett Luciatåg?

Voice Care och barnkörerna i Mjölby församling ska göra en Luciakonsert den 13 december och DU är varmt välkommen att delta.

Vi övar kl. 18–19.30 i Mjölby församlingshem dessa datum:
12 nov 19 nov 26 nov
3 dec 10 dec

Anmälan om deltagande sker till Jeanette via telefon eller mail. Tel 0142-827 11
jeanette.ohlen@svenskakyrkan.se

Gud och spaghetti i Kyrkans Hus, Mantorp

Drop-in från kl 17.00. Vardagsgudstjänst kl 17.30.
 Därefter äter vi köttfärssås och spaghetti.
 Lek och pyssel.

Kostnad: 30 kr/vuxen. Barn äter gratis.

Onsdag 17 oktober och 7 november

Höstläger Gransnäs

Lördag 17 november –
söndag 18 november

Ett läger för alla åldrar!

Avfärd med buss från Kyrkans hus i Mantorp
 lördag 17/11 kl 09.00.

Beräknad hemkomst
 söndag 18/11 ca kl 16.00.

Kostnad: 150 kr/vuxen, 50 kr/barn.

Anmälan och mer information:

malin.nilsson@svenskakyrkan.se

helena.runhamn@svenskakyrkan.se

Sista anmälan: 26 oktober.

En kyrka öppen för dig

Kanske söker du efter en stilla plats, en väntande oas i en stressig vardag. Kanske vill du gå in genom porten för att tända ett ljus eller uppleva kyrkans unika atmosfär.

Kanske fascinerar du av kyrkans rika historia och det kulturarv som kyrkan bär och de berättelser den inrymmer.

Oavsett anledning är du välkommen till någon av församlingarnas kyrkor!

*Öppettider och gudstjänster hittar du på hemsidan
www.svenskakyrkan.se/folkungabygden, i appen "kyrkguiden"
eller ring 0142-552 00*

Svenska kyrkan

FOLKUNGBYGDENS PASTORAT